

Efektivita III. pilíře

-

3 scénáře změn

5. zasedání Komise pro spravedlivé důchody

28. 6. 2019

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Závěry minulého jednání – neefektivita III. pilíře

- Třetí pilíř neplní efektivně svou roli doplňkového zdroje příjmů v důchodu
- Projevy neefektivity
 - Nízká výše úspor při odchodu do důchodu
 - Výše úspor při výplatě v průměru 2,4 násobek průměrné mzdy
 - Jednorázové nebo krátkodobé výběry úspor
 - Jednorázové vyrovnání a odbytné (1.320 tis. výběrů)
 - Penze na dobu určitou a annuity (6 tis. + 7 výběrů)
 - Vysoká státní podpora
 - Státní příspěvek + daňová podpora – 19 mld. Kč ročně (1,75 násobek výnosu daně z nemovitých věcí, 13 % výnosu DPFO)

Cíl současného jednání – diskuse možných změn III. pilíře

- **Scénář 1 – Zvýšení efektivity**
 - Základní úroveň změn zaměřená na výnosnost úspor
 - Posílení nabídky pro občany, zvýšení konkurence, regulace poplatků
- **Scénář 2 – Vyšší motivace ke spoření bez dalších rozpočtových nákladů**
 - Střední úroveň změn zaměřená na výnosnost a zvýšení úspor občanů
 - Změny ze Scénáře 1 doplněné o změny finanční podpory, informovanosti občanů o výši důchodů, formy výplat úspor
- **Scénář 3 – Vyšší motivace ke spoření i za cenu dalších rozpočt. nákladů**
 - Nejvyšší úroveň změn zaměřená na výnosnost a zvýšení úložek občanů i zaměstnavatelů
 - Změny ze Scénáře 1 doplněné o změny finanční podpory, zapojení zaměstnavatelů

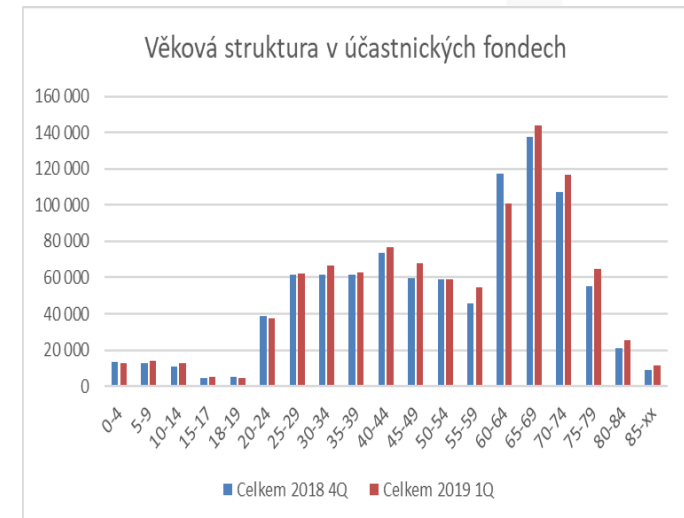
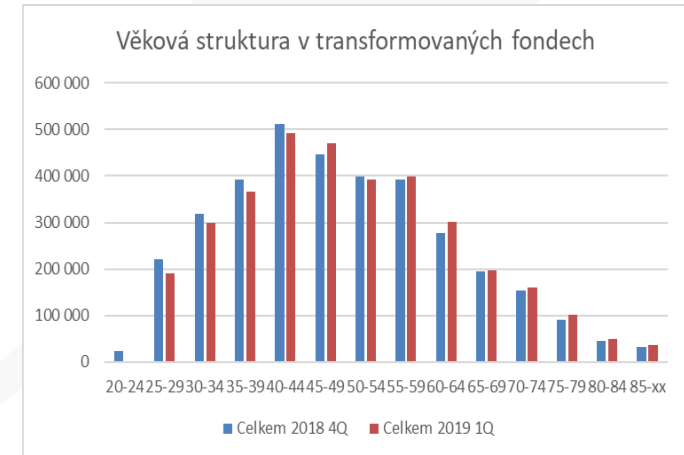
Scénář 1 - Zvýšení efektivity

Navrhovaná opatření

- Státní penzijní fond (SPF)
 - Zvýšení výnosnosti doplněním nabídky penzijních fondů a tím i zvýšení konkurence mezi penzijními společnostmi
- Změna regulace poplatkové politiky
 - Zvýšení výnosnosti omezením poplatkové politiky penzijních fondů

Státní penzijní fond – účel

- Alternativa k transformovaným fondům (TF)
- U penzijního spoření vysoká poptávka po garanci zisku
 - Podíl TF 78.5 %, podíl přechodů z TF do účastnických fondů každoročně do 1,2 %
 - Dopady nastavení garance u TF – vyšší poplatky a minimální výnos - výnosnost do 1,4 % v období 2013 až 2018
- Státní fond nabídne
 - Požadovanou garanci pro občany spořící na důchod
 - Nízkopoplatkovou politiku
 - Vyšší výnos

Státní penzijní fond – základní principy

- Stejné podmínky pro celý trh
 - Podle stejné legislativy jako stávající penzijní společnosti a účastnické fondy
- Vlastnictví prostředků
 - Prostředky ve SPF majetkem účastníků
- Shodně regulována vkladová i výplatní fáze
 - Státní podpora, možnosti účasti na spoření, formy výplaty jsou identické
- Zajištění konkurence
 - Možnost převodu prostředků mezi SPF a ostatními penzijními společnostmi
- Transparentnost, přehled o osobním účtu
 - Možnost pro stát přímo ovlivňovat „best practises“ na trhu
- Nutná podmínka u fondového financování náročných profesí
 - Při úpravě náročných profesí ve III. pilíři defaultní fond

Státní penzijní fond – dopady na úspory ve stáří (1/2)

- Dva zdroje vyšší výnosnosti státního fondu v porovnání s TF
 - Vyšší hrubá výnosnost díky nastavení garance
 - Efektivnější požadavky na garanci umožní státnímu fondu větší volbu investic a tím i vyšší výnosnost
 - Nižší poplatky díky efektivnější garanci, absenci 15 % zisku
 - Návrh nastavení poplatků 0,35 % z objemu aktiv (úplata za správu), 0 % z dosaženého výnosu
 - Poplatky nižší než u českých penzijních společností, ale výrazně vyšší než například u dvou švédských státních penzijních fondů

Státní penzijní fond – dopady na úspory ve stáří (2/2)

- Vyšší výnosnost státního fondu demonstrována na modelových příkladech¹

Měsíční příspěvek [v Kč]	Čistá výše úspor dle fondu [v Kč]				Zisk při přechodu do státního fondu [v Kč]	
	Státní		Transformovaný		Minimální	Maximální
	výnosnost 3 %	výnosnost 4 %	výnosnost 5 %	výnosnost 2 %		
300 Kč	158 007 Kč	185 008 Kč	217 775 Kč	124 564 Kč	33 442 Kč	93 211 Kč
500 Kč	255 241 Kč	298 859 Kč	351 791 Kč	201 219 Kč	54 022 Kč	150 572 Kč
1 000 Kč	498 328 Kč	583 487 Kč	686 830 Kč	392 857 Kč	105 472 Kč	293 973 Kč

Zdroj: Vlastní výpočty

Změny poplatkové politiky – motivace a cíl

- Nerovnoměrné výnosy klientů a penzijních společností
 - Ziskovost penzijních společností – poslední 3 roky každoročně 15 %
 - Výnosnost transformovaných penzijních fondů – do 1,4 % p.a.
- Dva možné přístupy ke zvýšení výnosnosti úspor klientů
 - Snížení poplatků za správu a/nebo poplatků z výnosu
 - Restrukturalizace limitů poplatků za správu a výnos

Změny poplatkové politiky – návrh změn

- Snížení limitů poplatků za správu a/nebo poplatků z výnosu
 - Transformovaný f. : úplata z aktiv 0,5 % místo 0,8 %
 - Konzervativní f.: úplata z aktiv 0,3 % místo 0,4 %
 - Vyvážený f.: úplata z aktiv 0,8 % místo 1,0 %
 - Dynamický f.: úplata z aktiv 0,8 % místo 1,0 %
- Restrukturalizace limitů poplatků za správu a výnos
 - Snížení úplaty z aktiv případně doplněno zvýšením úplaty ze zhodnocení o 0,05 %

Změny poplatkové politiky – dopady na úspory ve stáří

- Vyšší výnosnost fondů soukromých společností demonstrována na modelových příkladech¹
- U transformovaného fondu výnos ze snížení poplatků odpovídá přibližně 4 % naspořené částky

Typ fondu	Výše poplatků dle výše příspěvků účastníka [v Kč]					
	300		500		1000	
	Poplatky nyní	Zisk ze změny	Poplatky nyní	Zisk ze změny	Poplatky nyní	Zisk ze změny
Transformovaný	18 644 Kč	5 159 Kč	30 117 Kč	8 334 Kč	58 799 Kč	16 271 Kč
Konzervativní	15 064 Kč	1 965 Kč	24 334 Kč	3 175 Kč	47 509 Kč	6 198 Kč
Vyvážený	33 932 Kč	3 524 Kč	54 813 Kč	5 693 Kč	107 015 Kč	11 115 Kč
Dynamický	40 804 Kč	3 775 Kč	65 914 Kč	6 098 Kč	128 689 Kč	11 906 Kč

Hlavní závěry

- Státní penzijní fond
 - Nabízí potenciál vyššího zhodnocení prostředků
 - Změna garance zvyšuje potenciál investičního výnosu
 - Garance u osob spořících na důchod představuje vyšší záruky než u TF
 - Nízkonákladová politika přináší úspory ve srovnání s transformovanými i účastnickými fondy
- Snížení poplatků/úplat
 - zajistí vyšší výnosnost i pro osoby, které se nerozhodnou státní fond využít

Doporučení Komise pro další postup – státní penzijní fond a poplatkové limity

- KSD doporučuje:
 - Dále rozpracovat problematiku státního penzijního fondu
 - Dále rozpracovat problematiku poplatků penzijních fondů

Scénář 2

-

**Vyšší motivace ke spoření bez
dalších rozpočtových nákladů**

Motivace navrhovaných opatření

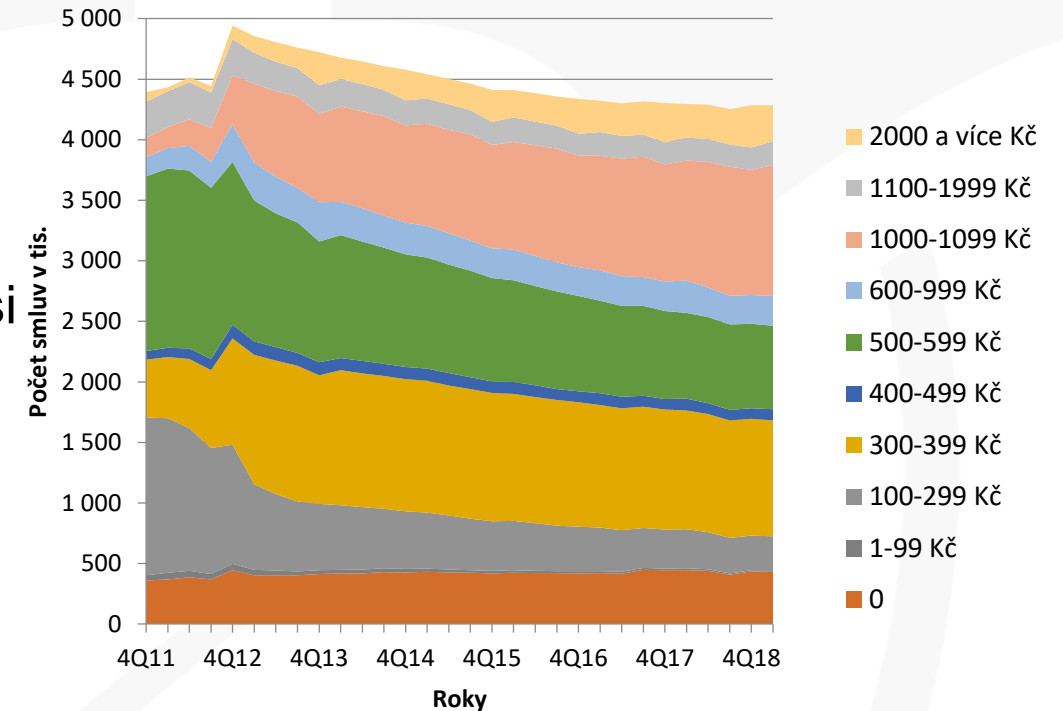
- Střední úroveň změn zaměřená na výnosnost a výši úspor občanů
- Zvýšení nízké výnosnosti úspor
 - Zvýšení výnosnosti doplněním nabídky penzijních fondů a tím i zvýšení konkurence mezi penzijními společnostmi (Scénář 2 obsahuje opatření scénáře 1)
- Zvýšení úložek klientů
 - Zvýšení finanční motivace klientů a jejich informovanosti o očekávaných důchodech
- Posun způsobu výplaty úspor
 - Posílení funkce III. pilíře jako doplňkového zdroje pravidelných příjmů v důchodu
- Bez rozpočtových dopadů
 - Dopady na rozpočet pouze při výrazném zvýšení úložek a posílení funkce III. pilíře

Navrhovaná opatření

- Změny ve struktuře státního příspěvku
 - Změny motivující k zvýšení úložek na důchod
 - Změny motivující k dlouhodobému spoření na důchod
 - Změny motivující ke spoření ve výnosnějších fondech
- Opatření k vyšší informovanosti klientů o výpadku příjmů po odchodu do důchodu
 - Srozumitelné individualizované informace o očekávaných státních důchodech umožní občanům efektivněji spořit ve III. pilíři
- Změny ve výplatní fázi
 - Krátkodobé výběry úspor mají minimální potenciál zvýšit příjmy důchodců ve vyšším věku, kdy důchodci mají výrazně nižší možnosti přivýdělku

Změny státního příspěvku – účel

- Změny ve prospěch vyšších úložek
 - Státní podpora je podstatným kritériem pro výši pravidelných úložek
 - Motivovat občany ke zvýšení úložek a tím i úspor na stáří
 - Zkušenost ze změn v roce 2013 ukazuje pozitivní reakce výše úložek
- Změny motivující k dlouhodobému spoření na důchod
 - Ve věku 40 - 44 let spoří o 54 % více klientů než ve věku 30 – 34 let
- Změny motivující ke spoření ve výnosnějších fondech
 - 78,5 % klientů v TF, výnosnost TF do 1,4 %

Změny státního příspěvku – návrh změny

- Současná státní podpora je degresivní (od 300 Kč měsíčně)
- Dvě možnosti změn – změny hranic státní podpory a její výše
- Návrh rovného státní příspěvku – 23 % úložky pro úložky 300 až 1100 Kč měsíčně

Měsíční příspěvek účastníka	Státní příspěvek za rok		
	Současný	Nový	Rozdíl
300	1080	828	-252
400	1320	1104	-216
500	1560	1380	-180
600	1800	1656	-144
700	2040	1932	-108
800	2280	2208	-72
900	2520	2484	-36
1000	2760	2760	0
1100	2760	3036	276

Zdroj: Ministerstvo financí, vlastní výpočty

Změny státního příspěvku –dopady na úspory ve stáří

- Vyšší výnosnost demonstrována na modelových příkladech¹, u kterých občané po změně státního příspěvku zvýší úložky o 100 Kč měsíčně
- Zvýšení úspor odpovídá navýšení měsíčních příjmů v důchodu o 170 až 286 Kč po dobu 20 let

Typ fondu	Výše úspor účastníka při odchodu do důchodu [v Kč]		
	Původní příspěvek 1000 Kč		
	Současná výše úspor	Nová výše úspor	Zvýšení úspor
Státní (3 %)	498 328 Kč	548 161 Kč	49 833 Kč
Státní (4 %)	583 487 Kč	641 836 Kč	58 349 Kč
Státní (5 %)	686 830 Kč	755 513 Kč	68 683 Kč
Transformovaný	409 128 Kč	450 040 Kč	40 913 Kč
Konzervativní	481 805 Kč	529 985 Kč	48 180 Kč
Vyvážený	502 482 Kč	552 730 Kč	50 248 Kč
Dynamický	574 182 Kč	631 600 Kč	57 418 Kč

Zdroj: Vlastní výpočty

Vyšší informovanost klientů – současnost x možnosti změn

- Bez individualizovaných informací o očekávaném státním důchodu klienti volí vyšší úložky nejspíše s cílem maximalizovat státní podporu
- Neefektivní volba výše úložek
 - Suboptimální výše úspor ve stáří
 - Vysoké náklady státní podpory
- Zvýšení informovanosti
 - Přesnější zacílení
- Možné způsoby zvýšení informovanosti
 - Aplikace pro odhad očekávané výše starobního důchodu
 - Elektronická, písemná komunikace

Změny ve výplatní fázi – současnost x možnosti změn

- Krátkodobé výběry neplní primární cíl III. pilíře
 - mají minimální potenciál zvýšit příjmy důchodců ve věku, kdy důchodci mají výrazně nižší možnosti přivýdělku
- Změny podmínek výplaty ve prospěch dlouhodobých výběrů
 - Změna zdanění za účelem posílení dlouhodobých pravidelných výběrů
 - Změny regulace výplaty úspor
 - Úprava minimální doby pojištění
- Institucionální změny u doživotních výplat
 - Omezení dopadů nepříznivého výběru při volbě formy úspor
 - Státní instituce na rozdíl od soukromých mohou měsíční výplatu doživotní anuity vypočítat bez vlivu nepříznivého výběru

Doporučení Komise pro další postup – scénář 2

- KSD doporučuje:
 - Dále rozpracovat nastavení státního příspěvku a daňové podpory
 - Dále rozpracovat nastavení výplatní fáze

Scénář 3

-

**Vyšší motivace ke spoření i za
cenu dalších rozpočtových
nákladů**

Motivace navrhovaných opatření

- Nejvyšší úroveň změn zaměřená na výnosnost a zvýšení úložek občanů i zaměstnavatelů
- Zvýšení nízké výnosnosti úspor
 - Zvýšení výnosnosti doplněním nabídky penzijních fondů a tím i zvýšení konkurence mezi penzijními společnostmi (Scénář 3 obsahuje opatření scénáře 1)
- Skokové zvýšení úložek klientů
 - Výrazné zvýšení finanční motivace klientů
- Vyšší zapojení zaměstnavatelů
 - Vysoká finanční motivace nedostačuje, možnost povinné (kvazi-povinné) zapojení zaměstnavatelů na spoření svých zaměstnanců
- S rozpočtovými dopady
 - Lze očekávat signifikantní zvýšení státní podpory

Navrhovaná opatření

- Změny ve struktuře státního příspěvku
 - Skokové změny motivující k zvýšení úložek na důchod
- Nahrazení daňového zvýhodnění státním příspěvkem
 - Státní příspěvek pravděpodobně přesvědčí více klientů, aby po svém zaměstnavateli požadovali příspěvek do III. pilíře
- Povinný (kvazi-povinný) příspěvek zaměstnavatele
 - Zaměstnavatelé přispívají přibližně pouze třetině účastníků, a to i přes vysoké daňové zvýhodnění
 - Vyšší zapojení zaměstnavatelů má velký potenciál zvýšit úspory seniorů, finanční motivace zaměstnavatelů je však problematická

Povinná účast zaměstnavatelů -

- Vyšší výnosnost demonstrována na modelových příkladech¹, u kterých zaměstnavatel nově spoří 20 % příspěvku účastníka, nejvýše 500 Kč
- Zvýšení úspor od 20 do 110 tisíc Kč

Typ fondu	Čistá výše úspor dle typu fondu[v Kč]					
	Příspěvek účastníka 300 Kč měsíčně		Příspěvek účastníka 500 Kč měsíčně		Příspěvek účastníka 1000 Kč měsíčně	
	Úspory nyní	Zvýšení úspor	Úspory nyní	Zvýšení úspor	Úspory nyní	Zvýšení úspor
Státní (3 %)	158 007 Kč	24 309 Kč	255 241 Kč	40 514 Kč	498 328 Kč	81 029 Kč
Státní (4 %)	185 008 Kč	28 463 Kč	298 859 Kč	47 438 Kč	583 487 Kč	94 876 Kč
Státní (5 %)	217 775 Kč	33 504 Kč	351 791 Kč	55 840 Kč	686 830 Kč	111 680 Kč
Transformovaný	129 723 Kč	19 957 Kč	209 553 Kč	33 262 Kč	409 128 Kč	66 525 Kč
Konzervativní	152 767 Kč	23 503 Kč	246 778 Kč	39 171 Kč	481 805 Kč	78 342 Kč
Vyvážený	159 323 Kč	24 511 Kč	257 369 Kč	40 852 Kč	502 482 Kč	81 704 Kč
Dynamický	182 058 Kč	28 009 Kč	294 093 Kč	46 681 Kč	574 182 Kč	93 363 Kč

Zdroj: Vlastní výpočty

Doporučení Komise pro další postup – státní penzijní fond

- KSD doporučuje:
 - Dále rozpracovat zapojení zaměstnavatelů
 - Dále rozpracovat nahrazení daňového zvýhodnění státním příspěvkem
 - Dále rozpracovat skokové zvýšení státního příspěvku k vyšším úsporám na stáří

Následující jednání Komise pro spravedlivé důchody

- Předběžný termín – 26. 7. 2019

**KOMISE PRO
SPRAVEDLIVÉ
DŮCHODY**

**MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ**

www.duchodovakomise.cz

Předpoklady modelových příkladů²

- Předpokládá se spoření po dobu 30 let.
- Zachována reálná výše příspěvku (každoroční úprava o inflaci).
- Výsledné úspory přepočteny po očištění o vliv inflace.
- Výnos TF podle průměru 2013 – 2018.
- Výnosy konzervativního f., vyváženého f. a dynamického f. podle výnosových křivek dluhopisů a podle vývoje největších akciových indexů.